

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rapportteftergift;

RPSFS 2012:7
FAP 101-2

beslutade den 16 januari 2012.

Utkom från trycket
den 2 februari 2012

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 d § 3 förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och meddelar följande allmänna råd.

Författningsbestämmelser

1 § Bestämmelser om rapporteringsskyldighet och rapportteftergift finns i 9 § polislagen (1984:387).

Kretsen av personer som kan få rapportteftergift

2 § Rapportteftergift får lämnas till envar. Av förordningen (2010:1031) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen m.m. följer dock att rapportteftergift inte får lämnas till anställda inom Polisen.

Allmänna råd

Rapportteftergift bör inte heller lämnas till personer som utan att vara anställda inom Polisen är förordnade till arrestantvakt, passkontrollant, flygplatskontrollant eller ordningsvakt. Detsamma bör gälla uppdragstagare, exempelvis konsulter, som är knutna till Polisen på ett sådant sätt att beslutande polis objektivitet skulle kunna ifrågasättas om rapportteftergift lämnas till dessa.

Förutsättningar för beslut om rapportteftergift

3 § Av 9 § andra stycket polislagen (1984:387) framgår att rapportteftergift får lämnas endast om

1. brottet med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet är obetydligt och
2. det är uppenbart att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter.

Allmänna råd

Obetydligt brott

Vid en bedömning av om ett brott är obetydligt bör hänsyn tas till samtliga föreliggande omständigheter. Ett brott bör bedömas som

obetydligt bl.a. om det framstår som bagatellartat och föga straffvärt. Det bör också beaktas vilka resurser som bedöms åtgå för att lagföra den misstänkte. Om lagföring är påkallad från allmän synpunkt, bör brottet inte anses obetydligt.

Brott som har inneburit påtaglig fara för någons liv eller hälsa eller för värdefull egendom bör inte anses som obetydligt.

Exempel på brott för vilka rapporttefergift bör kunna lämnas är mycket lindriga former av bedrägligt beteende, egenmäktigt förfarande, snatteri samt obetydliga överträdelser av vissa specialstraffrättsliga bestämmelser.

Brott som bedöms uppenbart föranleda böter

Rekvisitet att det, i händelse av lagföring, ska vara uppenbart att brottet inte kommer att föranleda annan påföljd än böter bör tillämpas så att det för den beslutande polisen ska stå klart att endast böter kan komma i fråga.

Inget krav på fullständig utredning om brottet

Av 9 § polislagen (1984:387) följer att rapporttefergift kan lämnas endast i sådana fall där en rapporteringsskyldighet annars skulle ha förelagat. Rapporttefergift bör kunna lämnas även om det inte har klarlagts att ett brott har begåtts eller vem som har begått det. I dessa fall krävs det dock att det redan av de kända omständigheterna framgår att förutsättningarna i övrigt för rapporttefergift är uppfyllda.

I vissa fall bör rapporttefergift inte lämnas

Utrymmet för rapporttefergift är mindre än för åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Enbart den omständigheten att en polis anser sig kunna utgå ifrån att åtal inte kommer att väckas eller att förundersökning inte kommer att inledas är inte skäl för beslut om rapporttefergift.

En förundersökning kan endast avslutas med stöd av en bestämmelse i rättegångsbalken. Har en förundersökning om brott inletts kan ett beslut om rapporttefergift inte fattas.

Om den misstänkte har använt hjälpmedel, samarbetat med andra personer eller om tillvägagångssättet på annat sätt varit förslaget bör rapporttefergift inte lämnas. Detsamma gäller om det inte är fråga om en engångsföreteelse eller ett tillfällighetsbrott. Kontroll i Polisens register bör därför som huvudregel ske innan rapporttefergift beslutas. Har gärningsmannen tidigare gjort sig skyldig till liknande eller allvarlig brottslighet bör rapporttefergift inte lämnas. Hänsyn bör inte tas till brott som ligger långt tillbaka i tiden.

Om brottet har orsakat ekonomisk skada eller personskada, bör rapporttefergift lämnas endast om skadan är ringa och oenighet inte finns i ersättningsfrågan.

4 § Rapporteftergift i nära anslutning till brottet får beslutas av den som enligt 1 kap. 4 § polisförordningen (1998:1558) är polis (omedelbar rapporteftergift).

Rapporteftergift efter viss utredning i frågan får beslutas av en polis med befogenhet att fullgöra arbetsuppgifter som ankommer på förundersökningsledare (rapporteftergift i efterhand).

Underrättelse och dokumentation

5 § En polis som har beslutat om rapporteftergift ska dokumentera detta. När en viss person misstänks för att ha begått brottet ska han eller hon på lämpligt sätt underrättas om vad beslutet om rapporteftergift innebär.

Ett beslut om omedelbar rapporteftergift behöver dock endast dokumenteras när en målsägande finns.

Undantag från skyldigheten att dokumentera och underrätta får göras när intresset av detta inte står i rimlig proportion till den insats som krävs för att genomföra åtgärderna eller det annars finns särskilda skäl.

Allmänna råd

Av dokumentationen bör om möjligt framgå

1. den misstänktes identitet,
2. det brott som beslutet avser,
3. skälen för beslutet,
4. på vilket sätt underrättelsen skett,
5. om den misstänkte motsätter sig beslutet eller inte, samt
6. namnet på beslutande polis.

Underrättelse till den som inte fyllt arton år bör om möjligt ske i närvaro av vårdnadshavare eller annan som svarar för den unges vård.

En misstänkt person som fått rapporteftergift bör informeras om gällande bestämmelser på området.

I de fall skriftlig underrättelse lämnas bör detta ske på Rikspolisstyrelsens formulär *Underrättelse om meddelad rapporteftergift* (RPS 403.16).

Ett exempel på en situation när intresset av dokumentation och underrättelse inte står i rimlig proportion till den insats som krävs för att genomföra åtgärderna är när en polispatrull i tät rusningstrafik möter en bil vars förare inte har bilbältet på sig.

Särskilda skäl för att inte dokumentera eller underrätta kan föreligga när andra brådskande arbetsuppgifter måste prioriteras.

Anmälan om missnöje

6 § Om den som fått rapporteftergift anmäler missnöje över detta ska beslutet återkallas och ärendet hanteras i vanlig ordning.

7 § Anmäler en målsägande missnöje över ett beslut om rapporteftergift ska frågan hänskjutas till polismyndigheten. Är målsäganden missnöjd med polismyndighetens beslut ska frågan överlämnas till åklagarmyndigheten.

Allmänna råd

Ett beslut om rapporteftergift vinner inte laga kraft och har inte någon rättskraft. Det innebär att såväl polismyndigheten som åklagare kan inleda en förundersökning eller företa en förenklad utredning enligt rättegångsbalkens bestämmelser, utan hänsyn till att beslut om rapporteftergift tidigare meddelats rörande brottet.

Denna författning träder i kraft den 1 mars 2012, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rapporteftergift (RPSFS 2000:36, FAP 101-2) ska upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Bo Hägglund
(Polisavdelningen)